

Ion Vădan

de la nord la sud



OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

Ion Vădan

De la nord la sud

Colecția OPERA OMNIA
Poezie contemporană

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

Coordonator serie: *Valeriu Stancu*

Coperta: *Cristian Almășanu*

ISBN 978-973-168-726-1

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iași, 2012

Editura ***Tipo Moldova***,
E-mail: office@moldova.ro

Ion Vădan

De la nord la sud

Colecția OPERA OMNIA
Poezie contemporană

TIPO MOLDOVA

CUVÂNT ÎNAINTE

Optzecist mai mult prin tendința naturală de sincronizare cu dicțiunea poetică predominantă în interiorul propriei generații biologice, Ion Vădan n-a făcut altceva vreme de două decenii decât să se apropie de formula celor trei "C" a optzecismului poetic (colocvialitate, citadinism, cotidian) pentru a se ține cât mai departe de ea, așa cum pentru a evita căderea în ispită cea mai recomandabilă cale e să te obișnuiești cu chipul ei.

Orgoliul cel mare al poetului sătmărean va fi fost, probabil, acela de a arăta că se poate ca într-un discurs de aparență anti-lirică să încapă tot atâta lirism cât într-un discurs de aparență neoromantică. Și dacă în poemele de început febra optzecistă a deritualizării dicțiunii prin cei trei "C" era și autoritară și inhibitivă pentru o eventuală dorință de reșezare în lirism, în cele scrise de-a lungul anilor nouăzeci ea cedează treptat și lasă loc unei tensiuni eminentamente lirice pe care ținuta colocvială a rostirii, ori elementele de univers citadin, ori plonjările în cotidian abia că o potențază, mai întâi fără voia poetului, printr-un soi de înlănțuire paradoxală a contrariilor, mai apoi cu voia lui, prin chiar strategia discursului poetic. Pretextul tematic al imploziei lirice în poezia lui Ion Vădan este, de cele mai multe ori, Timpul: istoric și categorial deopotrivă. Și nu întâmplător, pentru că îngăduie dispoziției reflexive a poetului un vast spațiu de desfășurare, implicându-i

toată ființa și, totodată, solicitându-i la maximum imaginația pentru a evita locurile comune deduse dintr-o îndelungată prezență a temei în arealul Poeziei. Discursivitatea proprie "căderii pe gânduri", dar și reveriei sentimentale face casă bună cu fragmentaritatea excursului biografic, mai drept spus cu alternanța interior-exterior menită să fixeze identitatea eului liric în alteritatea lumii din jur. Ce rezultă e o poezie a "eternei reîntoarceri" din certitudinea (plicticoasă) a istoriei *hic et nunc* în ambiguitatea (excitantă sau, măcar, incitantă) a vinovăției genetice pe care poetul o evocă repetat și frumos în cărțile din urmă după ce, la începuturi, o intuise fulgurant. Impresiile din "realitatea imediată" - directe sau filtrate de memoria afectivă - sunt supuse, pe măsură ce se produc, unei examinări reflexive, unui fel de comentarii, din perspectivă lirică și din această "chimie" ceea ce rămâne este - pentru poet - bucuria regășirii de sine, iar pentru cititorul său plăcerea unei lecturi încărcate de sugestii... analogice. În fond, Ion Vădan transmite expresiv emoția întâlnirii de gradul trei între două realități (identități) care, împreună locuind, trăiesc totuși separat: lumea (aici Provincia, minuțios descoperită imagistic) și Eu (aici poetul cu vinovăția sa genetică, minuțios acoperită reflexiv. Nici una din aceste două realități nu are consistență lirică și nici nu e privită prin lentilă lirică. Lirică e numai întâlnirea lor, preț de o secundă. Dar e chiar secunda care contează.

Ca pretext tematic al lirismului, Timpul - în ambele ipostaze - este și provocare psihologică și una mentală, deconspiră, cu alte cuvinte, stări afective și obligă, totodată, imaginația poetică să producă variante scripturale care să

sugereze amplitudinea și intensitatea acestor stări. Descriptiv, colocvial și reflexiv - după caz - stilul poetic al lui Ion Vădan a suferit, de la **Borgum centenarium** (1983) la **Elegii din cariera de marmură** (1998) o seamă de modificări, s-a nuanțat, mai ales în ce privește atitudinea conținută.

De la aerul oarecum "obiectiv", de fotografie mișcată, din prima carte la gravitatea melancolică a confesiunii din cartea cea mai recentă a poetului e o distanță calitativă nu atât în ordinea expresivității - este și asta - cât în ordinea angajării lirice în discurs, implicit a puterii de asumare directă a condiției de taumaturg. Martor cândva al unei realități preexistențiale, pe care se străduia s-o ia drept decor semnificativ pentru propriile-i "ieșiri" afective sau reflexive, Ion Vădan a descoperit, însușindu-și-o treptat, "arta" de a-și construi, din cuvinte, realitatea care să-l încapă și în care calitatea de martor să cedeze locul calității de implicat. În fond, asta e chiar proprietatea dintâi a Poeziei.

LAURENȚIU ULICI

CUPRINS

<i>CUVÂNT ÎNAINTE</i>	5
SCRISORI CĂTRE EDITH SÖDERGRAN (I) ...	9
BORGUM CENTENARIUM (1983).....	11
MESTEACĂN DE KARELIA	13
CONFESIUNE PE O MIREASMĂ.....	15
ELEGIE	16
IADEȘ.....	17
NU SUNT PRINȚUL DE CEAȚĂ PLUTIND PESTE KARELIA	18
PREFAȚĂ LA TĂCERE.....	19
PRETEXT SIMFONIC.....	20
ELEGIA DE AUR.....	21
CEAS.....	22
ÎNTOARCEREA TRUVERILOR	23
A CINCEA STARE DE GRAȚIE: SUBLIMUL.....	24
JURNAL	26
SECȚIUNE PRIN OCHIUL TĂU	27

ULTIMA SCRISOARE CĂTRE NOIEMBRIE.....	28
O CALMĂ DIMINEAȚĂ	30
MICĂ ELEGIE	31
BOVARISM.....	33
<i>BORGUM CENTENARIUM.....</i>	35
BOARE VECHES.....	35
POEM TRIST.....	39
GRAVURA.....	40
TURNUL BRESLELOR.....	41
ESTUAR	43
PASTEL	44
FEREAȘTRA	47
ELEGII CUATERNARE	50
IZVOR REGĂȘIT (1988)	63
PALIMPSEST REGĂȘIT.....	65
BOLTIRI	73
CÂNTEC DE LEAGĂN	75
CAMUFLAJ	77
<i>PIAȚA ORAȘULUI.....</i>	79
PEISAJ.....	79
TABLOU.....	81
VIȚA DE VIE	83
STAMPĂ	85

TRASEU	87
MAGNOLIA	89
ELEGIE	91
STIMMUNG	93
BASORELIEF	95
EFFECTUL DOPLER	97
TABLOU CU MĂGĂRUȘI LÂNGĂ TUFA DE MIRT	99
LAUDĂ PĂMÂNTULUI (1990).....	101
ELEGIE PENTRU TATĂL MEU	103
CASA PĂRINTEASCĂ	105
POETUL	108
SCRISOARE DE DRAGOSTE.....	110
TEOFANA-ADA (<i>variantă</i>).....	111
DUMINICA MUNTELUI.....	112
SIGILIU.....	113
ULTIMUL ICONAR	114
O NOUĂ POETICĂ.....	116
LUXOR	117
MODERATO CANTABILE	118
POETUL URBEI	119
ÎNVĂȚÂND CUMINȚENIA DE LA PIETRE	120
MEMORIA OCHIULUI.....	121
OGLINZILE	123
DUPĂ-AMIAZĂ ÎN CEAINĂRIE	125
TRAVERSÂND.....	127

CEAIUL DE DIMINEAȚĂ.....	128
MĂSLINII ȘI SOARELE.....	129
LITERA T (1995).....	131
SCRISORI CĂTRE EDITH SÖDERGRAN (II).....	229
IERARHIILE PERGAMENTELOR (1995).....	231
DON JUAN ÎN PROVINCIE (1996).....	243
IUBIREA TEXTULUI.....	245
IMPACT	246
CĂLĂTORIE PE MAREA ALBĂ.....	247
JURNAL	248
ROMANȚĂ.....	249
AMOR ENORM	250
LUPTA CU ÎNGERUL.....	250
ANTROPOMORFISM	251
EDEN CARNAL.....	252
ÎNSEMNARE PE O PÂNZĂ DE CORT	253
MORFEM	254
DESPĂRȚIRE.....	255
SCINDATE.....	256
DE LA CAPĂT	257

ISCĂLITURA.....	258
ARTA ADEMENIRII.....	259
PEISAJ LĂUNTRIC	259
FUGA DIN EGIPT	261
DIALOG ÎN OGLINDĂ	262
ELEGIE ÎN RE MINOR	263
PE TERASĂ TEREZIA.....	264
PEȘTERA CU OGLINZI.....	265
RĂSPUNS	266
SCRISORI DIN INFERN.....	267
PRIMA SCRISOARE.....	267
CONSEMN	270
ALTCEVA	271
STARE DE GRAȚIE	271
MARTIE	272
IUBINDU-TE	273
EPILOG.....	274
FASCINAȚIE	274
NICĂIERI.....	275
DESTIN DEPARTE DE IMN	276
O MIE TREI.....	277
DON JUAN ȘI MARGARETA	278

DESTIN MINOR.....	279
VAMA	280
ELEGIE CU FIUL RISIPITOR.....	281
DRAMĂ RUSTICĂ.....	282
FUGA DIN URBE (1997).....	285
<i>ARHEOLOGIE SEMANTICĂ.....</i>	287
FLAGELARE	287
CATHARSIS	288
SEGMENT DE SEPTEMBRIE.....	289
ÎNTOARCERE.....	290
TRISTEȚE XEROXATĂ.....	291
<i>FUGA DIN URBE</i>	292
FUGA DIN URBE	292
FIȘĂ DE LUCRU.....	293
ASCENSIUNE	294
NOAPTE CU POE.....	295
DRUM PRIN MIRODENIA.....	296
VEDENIA VULPII.....	297
<i>SINGURĂȚATEA FISURII.....</i>	298
HOLOGRAFIE	298
A TRĂI ÎN PROVINCIE.....	306

IARBA MAGNETICĂ (1997).....	317
ELEGII DIN CARIERA DE MARMURĂ (1998)	325
WEEK-END ÎN INFERN (2000).....	341
INTERMEZZO	343
DIALOG ÎN FRIG	344
DIALOG	345
MĂȘTI PUTREDE.....	346
CONTAINER.....	347
MEDITAȚIE.....	348
EXIL	349
PILAT DIN PONT.....	350
CONSTRUCȚIE.....	351
PEISAJ CU MORT.....	353
TRON DE FRUNZE.....	354
CAP SEC.....	355
BLOCAJ.....	356
ELEGIE	357
PROFETUL	359
GÂLCEAVĂ	360
ALELUIA	361
FRUCTE.....	362
BUFNIȚA	363

CAPĂȚ	365
FINAL	366
PEISAJ NOCTURN	367
ELEGIE	368
GOLEM	369
HALOU	370
* * *	371
* * *	373
SÂMBĂȚĂ	374
* * *	375
CORBI	376
PASTEL NEGRU	377
PSALM	378
* * *	380
RUGĂCIUNE	381
ALT POEM	382
REZONANTĂ	383
POEM	384
LIED	386
PACT	387
LOSTRIȚA	388
FLOARE DE NICHEL	389
STAZĂ	390
NOXE	391
FOTOGRAFIE	392
* * *	393

* * *	394
* * *	395
SCRISORI INTERMEDIARE	396
* * *	398
* * *	400
* * *	401
ÎNSEMNĂRI DIN PIAȚA PRIMĂRIEI	402
* * *	404
* * *	406
* * *	408
* * *	409
* * *	410
* * *	412
* * *	414
* * *	416
* * *	418
* * *	420
WEEK-END ÎN INFERN	422
RUGĂCIUNE ZADARNICĂ	423
PIAȚA GIORGIO DE CHIRICO	424
PALIMPSEST PIERDUT	424
NEDUMERIRE	426
GROAPA DE VAR	428
PORUMBAR	430
OSUAR	431

NOTAȚIE	433
PAIAȚĂ A PIETELOR	435
MIM ANONIM	437
PACT	442
* * *	444
ELEGIE CU SMOG	446
JURNAL PIERDUT	447
ELEGII DIN NORDBURG (2001).....	449
NORDBURG (I).....	451
NORDBURG (II).....	453
NORDBURG (III)	454
SEMN ASCUNS	455
D.J.....	456
<i>ELEGII ȘI CONTRAELEGII</i>	457
ELEGIE (I)	457
CONTRAELEGIE (I).....	458
ELEGIE (II).....	460
CONTRAELEGIE (II)	461
ELEGIE (III)	462
CONTRAELEGIE (III)	463
ELEGIE (IV)	464
CONTRAELEGIE (IV).....	466
ELEGIE (V).....	468
CONTRAELEGIE (V)	469

ELEGIE (VI)	470
CONTRAELEGIE (VI).....	471
ELEGIE (VII).....	472
CONTRAELEGIE (VII).....	473
ELEGIE (VIII).....	474
PAVILIONUL NEBUNILOR.....	475
PASTEL CU PROSTITUATE.....	477
TABLOU CU PODURI.....	478
LIMITA.....	479
STRATURI DE GALBEN	480
GOARNA DE ARGINT.....	482
PEISAJ.....	483
MIC TRATAT DE GLORIE CLANDESTINĂ	484
NORDBURG, ORAȘUL ELEGIILOR... ..	491
NORMA DE SCRIS.....	493
NOAPTE CU FERNANDO PESSOA (2011) ...	497
ORAȘ DUBLU	499
FOTOGRAFII (1).....	501
FOTOGRAFII (2).....	506
ULTIMA FOTOGRAFIE	512
O PLOAIE NEAGRĂ.....	514
ABURI ROȘII	516
ÎNGERII ETILICI DIN NORDBURG.....	518
VIBRAȚII JOASE.....	521
PLIMBARE DINCOLO DE PEISAJ	523

TRESTIA.....	524
MAȘINA DE TUNS	526
PRIMA VOCE.....	528
A DOUA VOCE	530
A TREIA VOCE.....	532
A PATRA VOCE	534
VOCEA A CINCEA	536
A ȘASEA VOCE	538
A ȘAPTEA VOCE	539
VOCEA A OPTA.....	541
VOCEA A NOUA	543
VOCEA A ZECEA	545
VOCEA A UNSPREZECEA	547
ULTIMA VOCE. A DOUĂSPREZECEA	549
O DISCUȚIE CU FERNANDO PESSOA DESPRE INHIBIȚII FOBII ȘI COMPLEXE	550
ABUR DE LAMPĂ.....	566
UN POEM PE O NOAPTE DE DRAGOSTE	569
POEM CU VIRGIL MAZILESCU	571
OASE ALBIND.....	576
STRIGĂT ȘOPTIT	578
PÂNZE (1).....	579
PÂNZE (2).....	581
PÂNZE (3).....	583
PÂNZE (4).....	585
PÂNZE (5).....	587

PÂNZE (6).....	589
PÂNZE (7).....	591
STARE (1).....	593
STARE (2).....	595
STARE (3).....	597
STARE (4).....	599
MĂȘTI	601
FERNANDO PESSOA LA UN PICNIC CU PLOAIE CU SOARE CU DINȚI DE CAL.....	605
TOT ATUNCI AM VORBIT DESPRE IRONIE	617
SCENE NOCTURNE CU CHARLES BUCOVSKI.....	619
ALȚI PRAPURI	624
IRADIERI NEGRE	626
GROAPA DE GUNOI	629
UMBRE BRUMATE	631
SUFLET	633
STAMPĂ ÎN OCRU	635
ROBA.....	638
SCHERZO.....	642
TAURUL NEGRU.....	645
LA FRIZERIA ALEHANDRO.....	648
UN TRATAT PIERDUT	650
TANO	652
SORG ȘI RAPIȚĂ.....	663
FAPT BANAL.....	664
O RUGĂMINTE.....	666

EXERCİȚIU PENTRU CÂND E PREA TÂRZIU	667
INCESTUL LUCRURILOR	668
ELEGIE SCRISĂ LA LISABONA.....	670
DESEN TRIST	672
RAPORT SEMANTIC DESPRE LUNĂ.....	674
PEISAJ ESTOMPAT	676
(1) FOȘNETE NEGRE.....	678
(2) SONET PIERDUT.....	679
(3) ICOANĂ RUSEASCĂ.....	680
(4) MĂ VOR SMULGE DIN TEXTE	681
PE FALEZĂ	682
RAPORT DESPRE STAREA DE SPIRIT DIN	
NORDBURG.....	685
CAFENEAUA MORȚII	688
SEARĂ CU CHOPIN.....	690
PICTORUL ORB.....	692
PSIHOGRAFII	694
ELEGIE PENTRU PRIETENI ȘI ORCHESTRĂ.....	696
<i>Lirica lui Ion Vădan sau mezalianța dintre</i>	
<i>orfism și donjuanesc</i>	<i>699</i>
<i>Biobibliografie.....</i>	<i>715</i>